

การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

มานพ วรรณภิละ* ดร.ปรีชา วิหคโต **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เป็นการวิจัยและพัฒนา ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการจำนวน 192 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามตอบด้วยตนเองผู้วิจัย ได้ใช้วิธีการจัดส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย การวิเคราะห์รูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า รูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน 60 กิจกรรม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย พบว่าควรมีการนำรูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ไปใช้ และประเมินผลการใช้เป็นระยะๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงรูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ / ภาวะผู้นำ / ผู้บริหารโรงเรียน

* ปรัชญาดุฆฎิบัณฑิต บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

** รองศาสตราจารย์ คณะบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

THE DEVELOPMENT MODEL TO ENHANCEMENT LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS MAEHONGSON PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

*Manop Wannapila * Preecha Vihokto ***

ABSTRACT

Research has the objective this time for develops the format adds the leadership of school executive education border it is under border area elementary education Maehongsorn 1 succeed the research and development the time amount people can study 192 technical teacher and the executives the research tool that uses can be the model inquiring by mail by oneself by mail data analysis analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation.

The research result format analysis adds the leadership of school executive education border it is under border area elementary education Maehongsorn 1 from document the textbook the article the research that relates building leadership i meet that the format of school executive education border it is under border area elementary education Maehongsorn 1 featuring 8 steps 60 activity

The suggestion Lead building leadership I meet to have that format I using Use evaluate and sporadically For building leadership executive office education it is under the school border area elementary education Maehongsorn data in format adaptation.

Keywords : The format development / The leadership / The school executive

* Master of art programme in, Doctor of Philosophy Faculty of Educational Administration Western University.

** Asst. Prof. Faculty of Educational Administration Western University.

บทนำ

ปัญหาการวิจัยครั้งนี้ ต้องการรูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่เหมาะสมและเป็นไปได้สอดคล้องกับสภาพของการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ซึ่งมีที่มาและความสำคัญดังนี้การบริหารจัดการเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา การบริหาร และการจัดการ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนให้เกิดการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย แต่จะบริหารและจัดการอย่างไร จึงจะเกิดประสิทธิภพนั้น ผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดเพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพทั้งหลายเป็นผู้ที่มีเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน และมีความมุ่งมั่นที่จะไปสู่เป้าหมายนั้นให้จึงได้ ทุมเท พลังกายและความคิดอย่างเต็มกำลัง มีความเป็นผู้นำทางวิชาการสูง มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์รอบรู้เป็นที่พึ่งทางวิชาการให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ มีความสามารถในการจัดการองค์กร บริหารจัดการให้มีครูสอนอย่างพอเพียง มอบหมายงานให้บุคลากรได้เหมาะสมกับศักยภาพ สอดรับกับภาระและปริมาณงาน ใช้หลักการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมในการบริหารส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียน และท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์รอบด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ในปัจจุบันสิ่งที่ท้าทายความสามารถของผู้บริหารอีกประการหนึ่ง คือ การทำให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ตระหนักถึงหน้าที่ที่รับผิดชอบ แม้งานสอนจะเป็นงานหลัก แต่งานในหน้าที่พิเศษที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน เป็นหน้าที่ที่ครูปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะทำให้ครูทุกคนรักในงานสอน มีการทำงาน และเก็บงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีความหนาและสามารถนำไปใช้ได้ตามความมุ่งหมายพันการณ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษามาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพครู โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในในมาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ มีความสามารถทางวิชาการ และมีความคิดริเริ่มใน การบริหารจัดการสถานศึกษา และพัฒนาผู้เรียนโดยใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม และใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาวิชาการ และการบริหารจัดการสถานศึกษาครอบคลุมภารกิจทั้ง 4 งาน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล งานบริหารทั่วไป ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากร ให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ ให้คำแนะนำคำปรึกษาทางวิชาการ เอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพ เต็มเวลา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา ตัวบ่งชี้ ที่ 8.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำและความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารมีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลสารสนเทศต่างๆในปัจจุบันสู่กรอบการพัฒนาผู้เรียนในอนาคตมีความสามารถในการเป็นผู้นำมีความสามารถในการริเริ่มวิธีการใหม่ๆมาพัฒนาปรับปรุงและเผยแพร่ แนะนำให้บุคลากรในสถานศึกษานำปรับใช้เพื่อพัฒนา

จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยจึงทำการวิจัยการพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ซึ่งจะเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ เอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 90 เล่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร การรวบรวมข้อมูล ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและสาระต่างๆ จากเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูวิชาการในโรงเรียน จำนวน 128 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน จำนวน 96 โรงเรียน โดยการสุ่มอย่างง่าย แบบจับฉลาก โรงเรียนละ 2 คน รวมจำนวน 192 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม การรวบรวมข้อมูล ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 79.17 การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบ การสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนใช้ข้อมูลจากขั้นที่ 1-2 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และสังเคราะห์เป็นรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประชากร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารโรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ แบบ Snowballจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ การรวบรวมข้อมูล ใช้เทคนิคเดลฟาย การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงการพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน

ผลการวิจัย

รูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่เหมาะสมและเป็นไปได้ มีขั้นตอนและกิจกรรมดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านพัฒนาหลักสูตร

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2551
1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ
เป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์

- 1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตร สาระต่างๆที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร
- 1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
- 1.7 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านการจัดการเรียนการสอน

- 2.1 ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือ สื่อการเรียนการสอนพัฒนาห้องสมุด แหล่งเรียนรู้
- 2.2 จัดการเรียนการสอนให้มีเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน
- 2.3 จัดทำหรือจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรและแบบพิมพ์ต่างๆที่สนับสนุนการสอน
- 2.4 จัดครูประจำชั้น ครูประจำวิชาให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและ
ความ ถนัด
- 2.5 จัดห้องเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน
- 2.6 จัดสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และห้องพิเศษเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน
- 2.7 ตรวจสอบตารางสอนให้เหมาะสมกับเวลาและอัตราเวลาเรียน
- 2.8 จัดครูเข้าสอนแทนครูที่ขาดหรือครูที่ไม่มาปฏิบัติงาน โดยมีการบันทึกมอบหมายงาน
และบันทึกรายงานผลการปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษร
- 2.9 ติดตาม ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้แก่ครู
- 2.10 เป็นผู้นำให้ครูปรับปรุงการสอนให้รู้จักเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านนิเทศการศึกษา

- 3.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนภายในโรงเรียน
- 3.2 สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายใน
- 3.3 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนระดับโรงเรียน กลุ่มสาระวิชาและ
รายวิชา
- 3.4 ประเมินผลระบบ กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
- 3.5 ประสานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ กระบวนการนิเทศงานวิชาการ
- 3.6 แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศภายในกับสถานศึกษาอื่น

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

- 4.1 ศึกษา สืบค้นวิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดการการเลือกการใช้สื่อ นวัตกรรม
เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.2 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลาย

- 4.3 เลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการ โดยดำเนินการคัดเลือกในรูปของคณะกรรมการ
 - 4.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้พัฒนาครู เพื่อผลิตพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน
 - 4.5 จัดให้มีศูนย์สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี
 - 4.6 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา แลกเปลี่ยนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
 - 4.7 กำกับ ติดตาม ประเมินผล การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี
 - 4.8 เผยแพร่สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ครูผลิต ให้กับสถาบันการศึกษาอื่น
- ขั้นตอนที่ 5 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 5.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 5.2 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ
 - 5.3 จัดทำเอกสาร รวบรวม เผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษาอื่น
 - 5.4 จัดระบบแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เชื่อมต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน
 - 5.5 จัดตั้งแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน
 - 5.6 ประสานความร่วมมือวางแผนร่วมกับสถานศึกษาอื่น
 - 5.7 ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์
- ขั้นตอนที่ 6 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
- 6.1 จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนตามที่กฎกระทรวงกำหนด
 - 6.2 จัดโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 6.3 แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
 - 6.4 สร้างความตระหนัก เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายใน
 - 6.5 ร่วมกันจัดทำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน
 - 6.6 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมภารกิจ
 - 6.7 กำหนดมาตรฐานของโรงเรียน
 - 6.8 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี
 - 6.9 จัดทำแผนการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน รายงานผลการดำเนินงานตามแผน
 - 6.10 ดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี
 - 6.11 ประเมินผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้าของการพัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด
 - 6.12 จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
 - 6.13 ศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

- ขั้นตอนที่ 7 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 7.1 วิเคราะห์มาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 7.2 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ระยะปานกลาง 3-5 ปี แผนปฏิบัติการประจำปี
 - 7.3 ดำเนินการตามแผน
 - 7.4 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนา
- ขั้นตอนที่ 8 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านวัดและประเมินผล
- 8.1 กำหนดระเบียบการวัด ประเมินผล
 - 8.2 ประเมินผลการเรียนรู้
 - 8.3 เทียบโอนผลการเรียน
 - 8.4 ตัดสิน อนุมัติผลการเรียนผ่านช่วงชั้น
 - 8.5 ออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 พบว่า มี 8 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1.การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านพัฒนาหลักสูตรในขั้นตอนนี้ใช้แนวคิดและทฤษฎีของ Ralph W.Tyler สนับสนุนโดยการศึกษาข้อมูลจาก 3 แหล่ง ซึ่งสอดคล้องกับไท คำล้าน (2547) พบว่า การพัฒนาหลักสูตรรอบรมใช้รูปแบบการวิจัย มี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูล กรอบแนวคิดของภาวะผู้นำทางการเรียนการสอน 2 การร่างและตรวจสอบหลักสูตร และ 3 การทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 2.การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านจัดการเรียนการสอน ในขั้นตอนนี้ใช้แนวคิดและทฤษฎีของ Benjamin Bloom สนับสนุน ซึ่งได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับนิเลาะแวนูเช็ง (2556) พบว่า อยู่ใน ระดับมากและผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการ สอนของครูในภาพรวมและรายด้าน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับ นักเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของ ครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 70.9 โดยมี ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็น ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านนิเทศการศึกษา ในขั้นตอนนี้ใช้แนวคิดและทฤษฎี ของ Gold hammer Model สนับสนุน โดยใช้การนิเทศแบบคลินิก ตามรูปแบบของโกลด์แฮมเมอร์ นั้น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรีย์มาศ สุขกลี (2549) พบว่ารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง 2) ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม 3) ด้านการสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและ 5) ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนและ วรรณพร สุขอนันต์ (2550) พบว่า ควรประกอบด้วยปัจจัย การดำเนินการ 8 ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการนิเทศภายใน ได้แก่ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) เทคนิคการนิเทศ 3) บทบาท หน้าที่ 4) การประเมินผล 5) การสร้างเครือข่าย 6) การพัฒนา 7) สื่อและเครื่องมือนิเทศ และ 8) มนุษย์สัมพันธ์

ขั้นตอนที่ 4 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีขั้นตอนนี้ใช้ แนวคิดและทฤษฎีของ John Dewey สนับสนุน มีแนวคิดว่าการเรียนรู้เป็นความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรม ดังนั้นกระบวนการสร้างสรรค์ประสบการณ์ใหม่ที่ต่อเนื่องกับประสบการณ์เก่าไปเรื่อย ต้องส่งเสริมให้เกิดประสบการณ์ใหม่เพื่อเป็นวิธีนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจในปัจจุบันและอนาคตได้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับ วินัย วรวัตร (2549) รูปแบบของสื่อที่เหมาะสม คือสื่อผ่านกระบวนการออกแบบอย่างเหมาะสมโดยมีการประยุกต์/บูรณาการ หลักการและทฤษฎีทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและหลักการทางด้านจิตวิทยาการศึกษาใช้ในการออกแบบ

ขั้นตอนที่ 5 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ขั้นตอนนี้ใช้แนวคิดและทฤษฎีของ Dr. William Edwards Deming โดยพัฒนาวงจร PDCA ขึ้นมา มีความเชื่อว่า คุณภาพสามารถปรับปรุงได้ จึงเป็นแนวคิดของการพัฒนาคุณภาพงานขั้นพื้นฐาน เป็นการกำหนดขั้นตอนการทำงานเพื่อสร้างระบบการผลิตให้สินค้ามีคุณภาพดี การให้บริการที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรุฒ ถึงขนาด (2550) พบว่ามีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับมากและมีการใช้อีก 2 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน และด้านการใช้สภาพการประกอบ การ

ขั้นตอนที่ 6 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในขั้นตอนนี้ใช้แนวคิดและทฤษฎีของ Luther Halsey Gulick โดยให้คำนิยาม POSDCORB ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งสอดคล้องกับทิวาพรรณ เลขวัฒน์ (2551) พบว่ามีลักษณะเป็นแผนภูมิโครงสร้างกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาประกอบด้วย 2 ส่วนคือ โครงสร้างหลัก และโครงสร้างเสริม

ขั้นตอนที่ 7 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นตอนนี้ใช้ แนวคิดและทฤษฎีของ Kemmis and Mc Taggart โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบปฏิบัติการ ประกอบด้วยจุดสำคัญทั้ง 4 จุดซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์ลดา สังคพัฒน์(2553) พบว่าได้ขั้นตอนการสอนของอริยสังเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา ดังนี้ คือ 1) ปัญหาที่การพัฒนา 2) สังเคราะห์หาสาเหตุที่สำคัญ 3) กำหนดเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหา 4) ออกแบบการแก้ปัญหาซึ่งได้แก่ วิเคราะห์หลักการ และกำหนดแนวทาง 5) ติดตามประเมินผลและปรับปรุง 6) นำไปใช้หรือคัดออก

ขั้นตอนที่ 8 การสร้างเสริมภาวะผู้นำด้านวัดและประเมินผลขั้นตอนนี้ใช้แนวคิดและทฤษฎีของ Wiersam and Jurs (1990) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลว่า การวัดซึ่งรวมทั้งการทดสอบด้วยนั้นมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนสรุปได้เป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทราวดี อนันตตวุฒิ (2548) พบว่าสภาพการดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงของครูผู้สอน ได้แก่การกำหนดภาระงาน การเรียนรู้ตามสภาพจริง รองลงมาได้แก่ การลงสรุปความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะของนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

1.ผู้บริหารโรงเรียน ควรนำรูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ไปใช้ดำเนินการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

2.หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษานิเทศก์ ควรประสานความร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อปรับปรุงรูปแบบ การสร้างเสริมภาวะผู้นำ เพื่อให้ได้รูปแบบที่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้บริหารโรงเรียน ให้สามารถทำการจัด การศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำรูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

2. การนำรูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนไปใช้ และประเมินผลการใช้เป็น ระยะเวลา เพื่อให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงรูปแบบการสร้างเสริมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

บรรณานุกรม

- ธีระ รุญเจริญ. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี.
- บุญมี ถ่อบุญ. (2553). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทีมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญาครุศาสตร์ดุสิต บัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร : สกลนคร.
- พงษ์ลดา สังคพัฒน์. (2553). การวิจัยและพัฒนาการสอนตามขั้นตอนของอริยสัจเพื่อพัฒนา ทักษะ กระบวนการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ภัทราวดี อนันตตฤดี. (2548). การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาดำเนินการวัดและ ประเมินผลตามสภาพที่แท้จริงของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากำแพงเพชร เขต 1. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- วรรณพร สุขอนันต์. (2550). รูปแบบการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก. ปรินญาปรัชญาดุสิตบัณฑิต : กรุงเทพฯ.มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วินัย วรวัตร. (2549). แนวโน้มการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการประชาสัมพันธ์ของสำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ในช่วงปี พ.ศ. 2549 -2553. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ : กรุงเทพฯ.
- สุรีย์มาศ สุขกลี. (2549). รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุสิต บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Wiersama and Jurs. (1990). Educational tests and measurements; Examinations. Study guides; United States.